

CAP

VERMELL

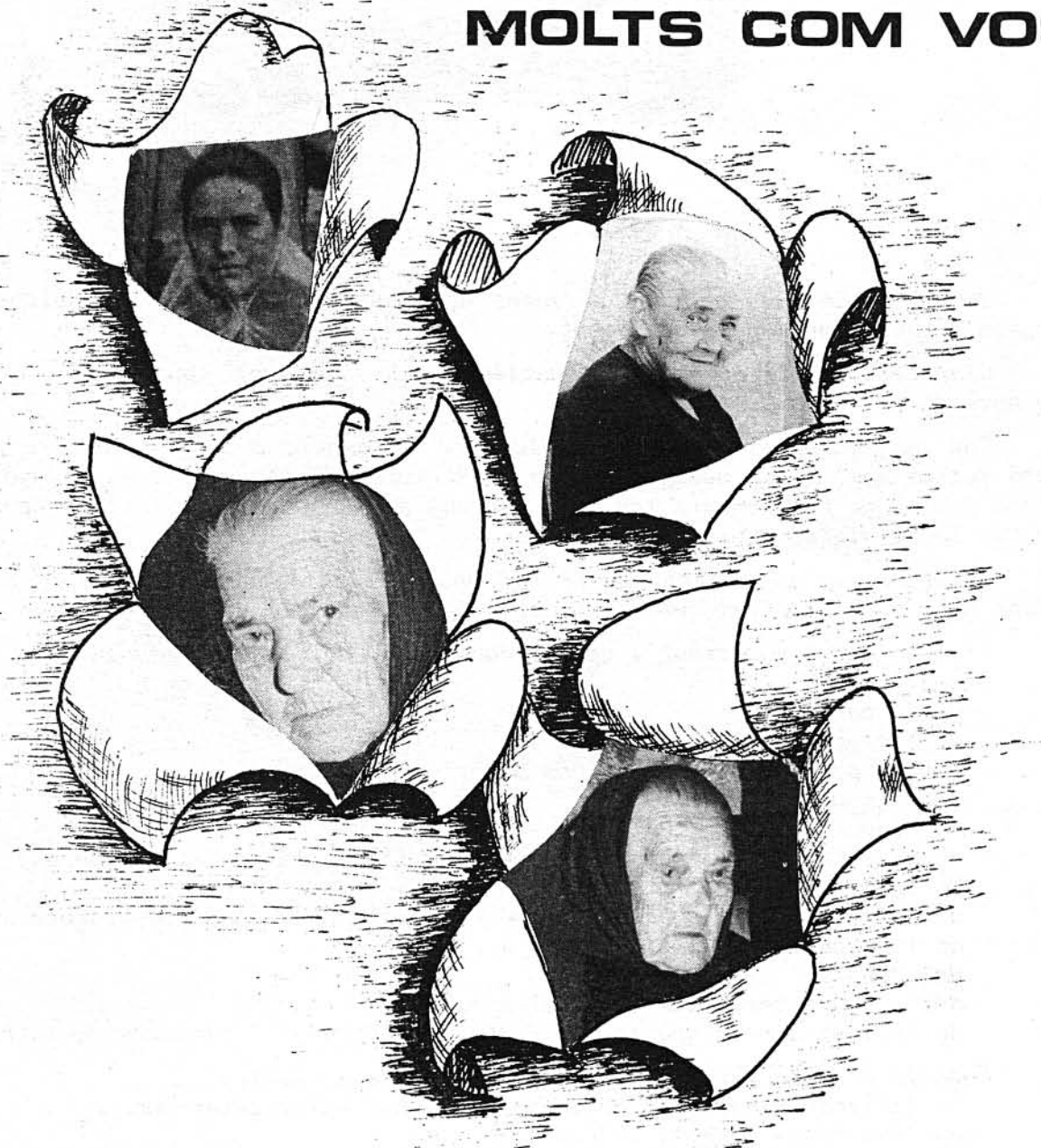
Nº 38

Capdepera-Cala Rajada

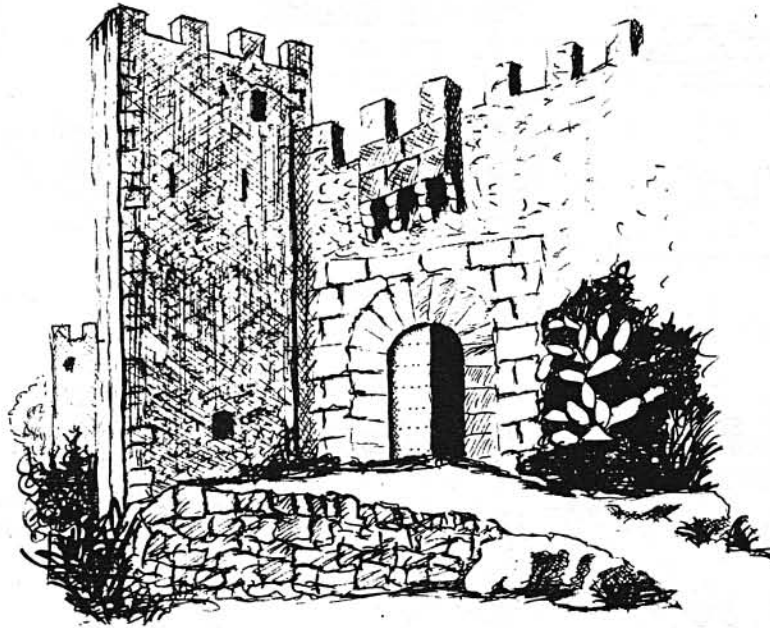
Febrer 84

MADÒ MAGDALENA, MOLTS COM VOS!

portalet

106 + 103 = 209

209 anys de vida de dues persones del nostre poble. Madò Magdalena Orpí Terrassa i Madò Francisca Riera Nebot.

Claretat, intel·ligència, consciència de l'altre, capacitat d'admiració i de novetat, alegria profunda.

Ens agradaria que aquest Portalet fos un càntic a la vida escrit per elles; però potser que no en sàpiguem massa d'escriure. El seu càntic és la vida mateixa, plena i alegre. Per ventura les sona estrany que es pugui escriure sobre la vida. És tan fàcil viure! ¿Quina falta hi fan les teories?

Voldríem que el nostre càntic fos una afirmació de i a la vida; i al mateix temps un rebuig a tot el que sigui negació o disminució de la vida.

Afirmació del conscient i de l'inconscient, de tota la persona
 de l'altre
 de la natura
 de l'esperança
 de les petites i de les grans alegries
 de la senzillesa
 de l'amor
 de la sensibilitat per tot el que és, més enllà de les aparences
 de la llibertat
 de la solidaritat amb tots, però especialment amb els més fotuts
 de l'estudicrític i creatiu
 del deport
 del treball personalitzant per a tots
 de la lluita per superar les formes estructurals creadores de pobresa.

Negació de tota forma de coacció personal o de pobles
 de la violència, fruit de l'egoisme i del voler estar damunt
 de les armes i de la guerra
 de la por
 de la destrucció de la nostra natura

del nostre servei al consum
 de la necessitat de qualsevol tipus de droga per poder seguir vivint
 de la competitivitat
 de "això és el teu problema"
 de la fam i de la desnutrició
 del passotisme
 de la ignorància, base de qualsevol tipus de dictadura
 de la manipulació i l'explotació de l'home per l'home
 de l'organització de pobresa a escala mundial com a fruit de la injustícia.

209 anys de claretat, intel·ligència, consciència de l'altre, capacitat d'admiració i de novetat, alegria profunda.

grumallons

Les obres de sanejament no comencen i mentrestant l'aigua de Na Taconera és cada vegada més cara...

JOAN PASCUAL, Batle:

Prest començaran a obrir carrers a Vila Roja. Tot seguit s'asfaltaran els carrers i camins previstos. El cost per a cada veïnat dependrà dels metres de la fatxada de cada casa, dels metres edificats i dels sense edificar. Amb moltes variacions vendrà a costar una mitjana de 75.000 pts. per casa.

Es cert que l'aigua de Na Taconera ha passat de 1.800 pts. a 2.000, però vultros sabeu que cada any puja unes 200 pts. i, per tant, la puja ha estat la normal. Mentre tot puja no podem mantenir un preu fixo.

¿Quins problemes hi ha amb les receptes?

LLORENÇ CAIMARI, Metge Titular:

Els problemes afecten, principalment als pensionistes. Resulta que cada mes mos donen deu talonaris per a pensionistes que, normalment, s'esgoten durant els primers quinze dies del mes. Després si en necessitam més, mos ne donen dos cada vegada que els sol·licitam, ben entès que els hem d'anar a cercar a Manacor. Lògicament això suposa, o bé deixar la consulta desatesa per anar a cercar talonaris de receptes, o bé trobar qualcú que et vulgui fer el favor d'anar-hi per tu. Com que això darrer no vé sempre bé, mos trobam més de dues vegades que no tenim talonaris. Aquest és el problema.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot	Llucià Sirer
Mari-Germa Melis	Coloma Mayol
Jòana Colom	Joan Coll
Jaume Fuster	
Biel Pérez	
M ^a Antònia Nadal	
Maria Vives	
Pep Terrassa	
Ani Muñoz	
Joan M. Rosa	
Gregori Mateu	
Mateu Gili	

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
 Capdepera-Cala Rajada
 FEBRER 1984
 Carrer d'Es Port, 43 - CAPDEPERA
 Dipòsit Legal: P.M. 497/80
 Imprimeix: Apóstol y Civilizador, Petra.

PARTICIPACIO Aquesta podria esser la paraula que recordàs la presència de la nostra Banda de Música a la Trobada de Lluc el 8 de gener, el concert de la Coral de S'Alzinar a St. Felip Neri el 13 i la presència dels nostres dimonis de St. Antoni a Manacor el 15. És una bona cosa que el viure a un racó de l'Illa no mos arraconi.

TOMBOLA El grup de la Tercera Edat de Capdepera obrí una tómbola el 14 de gener. Molts dels obsequis eren artesanía de pauma feta pels mateixos membres del grup, uns a ca seva i altres reunint-se els divendres horabaixa en el seu local per fer feina. No deu fer falta dir-vos que amb un tres i no res tot va estar repartit.

SANT ANTONI Molt animada va anar enguany la festa de Sant Antoni. Sens dubte els vertaders protagonistes foren els nostres vells. Organitzaren un fogueró de pinyol vermell davant el seu local amb llonganissa, botifarrons, pa, vi i coca a rompre per a tothom qui s'hi arremolinava. Tampoc hi faltaren les fresses, el ball de bot ni les cançons de quan eren més joves. Tota una festa de poble. Llàstima que la gent que no sap fer festa sense fer l'ase, endemés de deixar la seva potada a altres llocs (cremar i rebentar bústies de correus, etc.), també hagués d'espantar els nostres padrins amb bombetes i coets. Més tard cobraren força els altres foguerons.

Les beneïdes es distingiren pel bon gust de casi totes les carrosses. Tampoc hi faltaren els vells recordant una vetleria. El glosador d'enguany, l'amo En Jaume Llaneres "de Son Cabil-la", tampoc volgué quedar a darrera i, en homenatge al seu predecessor l'amo En Miquel "Pruna", mos enflocà un Argument de 129 estrofes. Hi hagué obsequis per a tots els participants endiumenjats.

SANT SEBASTIA El dissabte 21, a Cala Rajada també encengueren gran nombre de foguerons (més que a Capdepera) i la bulla d'escampà pertot arreu.

TEATRE El grup local de teatre "Es Mussol" prepara una obra; aquesta vegada de "teatre regional". ¿Es deuen haver cansat d'estirar un poc per amunt el públic local?

OPOSICIONS Els finals de gener han estat temps d'oposicions a l'Ajuntament de Capdepera. Set candidats es presentaren a la plaça d'aparellador municipal; la va guanyar el qui l'havia ocupada els darrers temps Joan Cabrer Borràs. També dos funcionaris municipals guanyaren les oposicions, Maria Massanet i Miquel Jesús Esteva.

CENTENÀRIA Madò Magdalena Orpí Terrassa "Xerubina" va complir 106 anys el passat dia 7 de febrer. !Molts d'anys!!

RADIO AFICIONATS Han instal·lat una antena nova devora la Torre Esbucada, prop del far. Els ha costat 200.000 pts. però mai havien arribat tan enfora i no hi caben de goig.

ESCOLA Els nins de 6 d'EGB de S'Alzinar presentaren en el Teatre vèries obretes breus creades per ells mateixos, a benefici del viatge d'estudis dels de 8. Durant el descans es va entregar un obsequi a cada un dels 145 participants a la Primera Mostra Literària Festa de l'Esperança.

CASTELL És trist haver-hi de tornar, però mos cau la cara de vergonya: Escalons arrabassats, moltes teules de la terrassa a baix, merlets arrabassats d'arrell, l'escala de la torre de devora el Portalet esbucada, les mitjanades de la casa del governador en terra... I els mals de sempre que empitjoren. ¿Fins quan?

SON DURETA Són molt freqüents els comentaris queixant-se de les hores que han d'esperar els malalts que van a urgències perquè els donin un llit. Això si no els fan tornar l'endemà, o l'altre... ¿No és ver que necessitam molts avions de guerra?

L'AGULLA Ple de l'Ajuntament del dia 2 de Febrer: UM, AP i PSOE voten contra la municipalització de les platges. LLAC i PCIB voten a favor. En conseqüència, es deixa el tema "damunt la taula" per a un pròxim Ple Extraordinari. Es decideix mantenir contactes amb l'Associació "Es Faralló" per a estudiar a fons tots els detalls inherents al cas.

No tenim constància de la data (o dates) de la reunió (o reunions) Ajuntament-"Es Faralló". Sabem que a una d'elles no s'hi presentà el President d'"Es Faralló", Joan Vaquer, i que el varen haver d'anar a cercar, a pesar d'estar convocat. Tampoc volem assegurar si la no-presència del Sr. Vaquer volia significar un olímpic despreci envers de l'Ajuntament, o si no se'n recordava, o si tenia altres feines. En tot cas, després de l'aprovació de la no-municipalització de les platges, quedava clar que per a l'Ajuntament no hi havia, ni hi ha, altre interlocutor vàlid més que "Es Faralló".

Ple Extraordinari de l'Ajuntament del dia 8 de Febrer (Convocat per a tractar, exclusivament, el tema de l'Agulla): Sorprenentment, el Batle proposa tornar a deixar l'assumpte "damunt la taula". Altres regidors recolzen la iniciativa, argumentant que per part d'"Es Faralló" existeix una bona predisposició per tal d'arribar a un acord. Cal esperar la proposta formal de la dita Associació, de manera que l'Ajuntament la pugui assumir com a pròpia a l'hora de la pública subhasta. (!)

Assamblea Extraordinària de l'Associació "Es Faralló" del dia 9 de Febrer: Després de passar comptes (amb molts de milions per enmig), el President Sr. Vaquer manifesta que de "lo de l'Agulla" no sap res més que lo que diuen els diaris (?). Així i tot, a pesar de no sebre res, s'acorda proposar a l'Ajuntament un preu de licitació de tres milions de pessetes, i oferir, complementàriament, desset milions més per a inversions. Això sí, fent constar el desig de l'Associació d'intervenir en la distribució d'aquests doblers. Una intervenció digna dels millors temps del franquisme, fa referència a grups que, coneguts de tots, sols pretenen la desestabilització, l'emmetzinament i la ruptura d'una situació estable.

Mos falta el darrer capítol que, provablement, haurà tengut lloc aquests dies. És el referent a la més que segura acceptació per part de l'Ajuntament de la proposta d'"Es Faralló".

De pel.lícula...

REVISTA "Seven up" és el nom d'una nova publicació local. És important que tothom qui tengui qualque cosa que dir ho pugui fer.

AUTOVIA A la pastereta d'enmig de l'autovia hi tornen sembrar plantes. Convendria que se'n recordassin de que davant la gasolinera fan molta nosa les plantes per veure els cotxes que pugen de Cala Rajada.

BOSSSES Els pins que encara mos han deixat els darrers incendis no poden més de bosses de cuques. ¿De què es deuen estimar més morir, de foc o de cuques?

CUINA Durant els mesos de Febrer i Març, té lloc a la "Casa del Mar" de Cala Rajada, un curs de cuina per a dones i filles de mariners. El professor és el "Chef" Felipe Dengra, i l'organització i patrocini són per compte de l'Institut Social de la Marina. Bon profit!

DURANT EL MES DE GENER...

Han nascut:

Inmaculada Concepción Gumiel Hernández
de Francisco y Eladia.
Isabel M^a. Galdón Ramos
de Pedro José y Valeriana.
Antonia Fernández Rodríguez
de Sebastián y Josefa.

S'han casat:

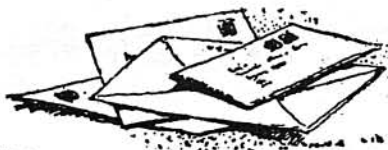
Santiago Cerro Collado
amb Antonia Valenciano Benítez.
Bartomeu Ferrer Esteva
amb Mª Reyes Ferrera Ruíz.
Lleonard Muntaner Fernández
amb Natalia Esp^a. Sancho Estrada.

Han mort:

Miquela Flaquer Obrador
Pere Antoni Juan Ferrer
Gunter Bohn
Catalina Fuster Fuster

CHEQUEO A CALA RAJADA

TOLDO CONFLICTIVO

En la calle Leonor Servera -la calle principal, central y más comercial de Cala Rajada- existe un negocio dedicado a Papelería-Librería-Kiosko de periódicos, de la empresa "Distribuidora ROTGER". Y a su lado otro negocio de Peletería.

En el año 1980-81 esas dos empresas instalaron, por la vía rápida, y con una premura digna de astronautas, unos recios toldos metálicos extraordinarios, que más que toldo asemeja un "bunker". Con un horrible remate-armatoste que taponaba la visibilidad de media calzada. Suponemos, claro es, que con la autorización del Ayuntamiento (aunque de seguro no les notificarían tan descomunal medida). Los vecinos del edificio afectado -Edificio "San José", uno de los cinco mejores de Cala Rajada, sin duda- y con intermedio del Presidente de la Comunidad de Vecinos, alzaron de inmediato su voz y dieron la alarma, mas fueron tan veloces las operaciones que, en un abrir y cerrar de ojos, el toldo-bunker quedó instalado. Y sin avenirse la Empresa "Distribuciones Rotger" a las razones de los afectados vecinos, a paralizar las obras. Jugando con la inmediatez de la obra al "hecho consumado" -que buenos resultados ha dado a muchos-.

En vista de tal avasallamiento la Junta de Gobierno de la Comunidad de Vecinos entabló pleito ante el Juzgado de Manacor (Juzgado que, al parecer, ha venido sufriendo una larga serie de incidencias, lo que provoca una demora enorme en los procedimientos).

En una entrevista personal (al ser uno de los afectados) con el Dtor. de la Empresa, Sr. Rotger, parece que les es casi vital extender "su negocio" casi a la calle -¡no era algo similar lo que ocurría estos pasados años con algunos negocios de Ca'n Picafont?- considerándolo lo más natural, parecía, como negociante; evitando así, de paso, el deterioro solar de lonas y alguna posible mojadura de agua de algún vecino regando macetas o tendiendo ropa en las terrazas...

(Y las Ordenanzas Municipales, ¿Es que no sirven para algo?).

Por contra -"Distribuidora Rotger y otro-:

- Han encajonado otros negocios vecinos.

- Han privado de visibilidad de la acera y parte de la calzada a las viviendas situadas en la misma calle.

- Han creado un foco de suciedad sobre tal toldo, dada su gran extensión.

- Han iniciado un proceso, de seguir otros, que sería más difícil, irreversible, de "zoco moruno". (Existen 12 locales comerciales en este gran Edificio), ¡imagínenselo todo cubierto de toldos-bunker!

La relación se haría más larga pero es obvio el deducirlo ya.

Lo más natural cuando un negocio prospera, se ensancha, es abrir sucursales o bien trasladarse a algún local mucho más amplio. Lo natural, ¿no?

Lo lógico desde un principio, hubiera sido, ¿no lo creen Vds. así?, el diseñar un modelo de toldo "standard" que satisficiera plenamente a todos los comerciantes de la finca, y a su vez, tuviera la necesaria aprobación de todos los Propietarios, al tratarse de tocar elementos comunes de la finca. Y no resultara, a la vez, una toldada descomunal y antiestética, como resulta ser el toldo arteramente construido y origen de las incontables quejas de la vecindad.

Ahora, al fin, parece ser -¿será real?- que intenta una "entente cordiale" entre comerciantes y vecinos afectados, solucionando el caso, y eludiendo el engorroso pleito judicial. ¿A qué se espera, pues, ya más, Sres.?

Si no, ya que no pudo existir la fuerza de la razón, por parte de la "Distribuidora Rotger", habrá de prevalecer, a buen seguro, la razón de la fuerza de la ley, de las leyes de la Nación. Esperémoslo así.

(Sempre s'ha dit: "Canten papers i menten barbes" i n'hi ha qualcún de paper escrit per aquest cas. I encara va molt bé, quan no convé, pareix, es fer "orelles de cònsul")

J. PUJADAS, enero 84

D I A D E P L U J A

Neix el dia, enyoradís,
amb el cel mudat de gris
i la pluja en el cristall.
I ens porta un ritme plorós,
tornaveu melangiós,
ressonància de metall.

Del pi la branca xopada
degota i deixa amarada
la molsa al seu peu estesa.
El verd del camp, polsegós,
es rabeja, delitós,
amb l'aigua que ell ha pretesa.

Passen cotxes apressats
amb els vidres entelats,
desgavellant bassiots.
Juguen els nins a banyar-se,
la gent gran a aixoplugar-se
i els joves fent escamots.

Ningú enyora el sol secant
i hom prefereix la mullant
pluja fresca de tardor.
Fins i tot la rep el mar
perquè es pugui dessalar
amb la plujosa dolçor.

Ningú sent la melangia
que ens portava el grisenc dia
amb son ploure llagrimós.
El qui la tristor detesta
fins i tot en fa una festa
del jorn malenconiós.

Jaume Fuster

per què ?

PER QUÈ no han arreglat millor la
carretera de Capdepera a Son
Servera, sabent que havien
de tancar la d'Artà a Sant
Llorenç ?

PER QUÈ serveix l'emisari d'aigües
brutes de Cala Rajada si el
tub està foradat pertot ?

PER QUÈ tanta gent sembla que fuig ?

PER QUÈ Cala Rajada s'assembla cada
vegada més a qualsevol zona
turística de qualsevol lloc
de qualsevol país ?

deïlmes afuades

Des Pastor de Son Perdiu

Podria esser que es trempó
organitzat, fos covent,
entre es nostros Ajuntament
i sa gent d'"Es Faralló".
No existeix legislació
que es doblers no reblanesquin
ni articles que resistesquin
sa força de ses pessetes.
Es pobles som teresetes
perquè es rics se divertesquin.

Ses platges, ho sabeu cert,
són cau d'especuladors,
o sia, quatre senyors
que et foten si estàs despert.
Ja me direu quin concert
es mou si et troben dormit,
te plomen com a un rupit
i et deixen a l'intempèrie.
Això és pitjor que sa sèrie
de "Dallas" a Estats Units.

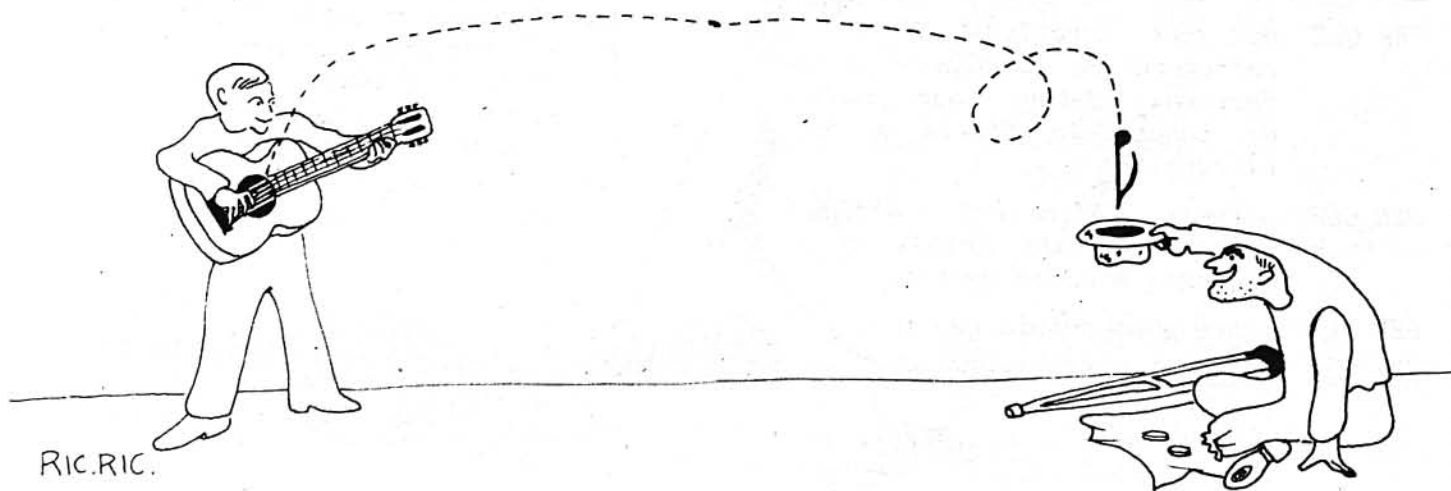
ADJECTIUS MUSICALS

Sempre s'ha dit -no sé si amb raó- que Capdepera és un poble amb una gran sensibilitat musical. Si sols haguéssim d'atendre al número de persones amb coneixements de solfeig o que toquen algun instrument, podríem assumir aquella afirmació puix que és ben cert que a dins el nostre poble, proporcionalment, el nombre de practicants resultant espectacularment elevat.

La sensibilitat musical és quelcom més complexe. Esser sensibles no es demostra, exclusivament, mitjançant coneixements tècnics. Els animals no estan exents de sensibilitat. Un moix o un ca reaccionen davant el dolor perquè en són sensibles. Altres animals mostren una especial sensibilitat davant sons determinats. Als canaris se'ls ensenya a "cantar". Qualsevol ésser animat té la facultat d'experimentar sensacions i impressions d'ordre físic o extern. En canvi la capacitat de sentir afectes o emocions, pareix que queda reservat, exclusivament, als humans. Esser sensibles a la música, en aquest sentit, es restringeix a un número determinat d'aquests humans. Sensibilitat que pot no tenir res que veure amb el grau de coneixements musicals que es tenguin.

De qualsevol manera, és evident que el que convé és "conèixer" la música. Com més profund és el coneixement, més se la pot estimar. Una persona que mai escolti música, difícilment podrà "afinar" la seva sensibilitat musical.

A tot això hi hauríem d'afegir que els coneixements musicals resultarien insuficients i imperfectes si es limitassin a l'art de combinar sons en una successió temporal, expressat mitjançant una sèrie de signes que permeten donar forma a una idea musical. L'art d'executar o de compondre una obra musical no és tota la música. Una persona que sols sap llegir i escriure no és, necessàriament, una persona culta. Igualment, una persona que sap solfeig o que domina uns instruments, no és, necessàriament, un músic. Un Músic, amb majúscules, és aquell que "sent" la música i la "viu", més enllà dels seus signes gràfics. Un Músic és el qui admira els Beatles perquè coneix en Dvorak, és el qui vibra amb els Rolling Stones perquè s'emociona amb Sibelius, és el qui s'entusiasma amb un copeo o una mateixa perquè s'apassiona amb Gerswin. Un Músic és el qui pateix amb la sordera de Beethoven, amb la ceguera de Tete Montoliu, amb la incomprensió de Wagner...

Pens que, paral·lelament amb l'aprenentatge de la tècnica musical, s'hauria d'impartir als alumnes del nostre poble, l'ensenyança de la Història de la Música, acompanyada de les audicions corresponents. Molts de joves que tenen ben avançada la carrera de piano, sols conèixen les partitures d'aquells autors que s'han vist obligats a interpretar forçadament. Però, en la majoria de cassos, desconeixen la vida i l'obra d'aquell autor, l'època i el context històric en que va treballar, el moviment artístic al que pertany i les aportacions que va fer a l'evolució musical. Molts pocs sabrien situar en el temps figures tan distants i distintes com Haydn i Bernstein, Vivaldi

i Halfter, Berlioz i Bach.

I, sobre tot, escoltar música, com ja puntava més amunt. Les audicions, comentades i "participades" pels alumnes, ajudarien a aquests a traspasar la "pell" de l'obra i el seu autor. L'ajudarien a familiaritzar-se amb tot tipus d'estils i moviments. L'ajudarien, en definitiva, a estimular la seva sensibilitat musical. I mos evitaríem penosos espectacles com el de l'actuació de l'Orquestra de Cambra "Pro-Art" o la de la soprano Paula Rosselló, els quals deixaren en entredit la nostra fama de poble musical.

Jaume Fuster

DIÀLEG AMB L'AMIC

17 - I - 1984

Són les 5'30 de l'horabaixa. Em trob amb uns amics que sortien a passejar amb la filla. Una nina d'uns dos anys. Son pare la du en braços. La deixa en terra i ella surt corrent. Sa mare li diu: P..., cuidado que te puede salir un perro! Ella segueix corrent. I jo sequesc el meu camí.

Més tard ho cont al meu amic, i va sorgir aquest diàleg:

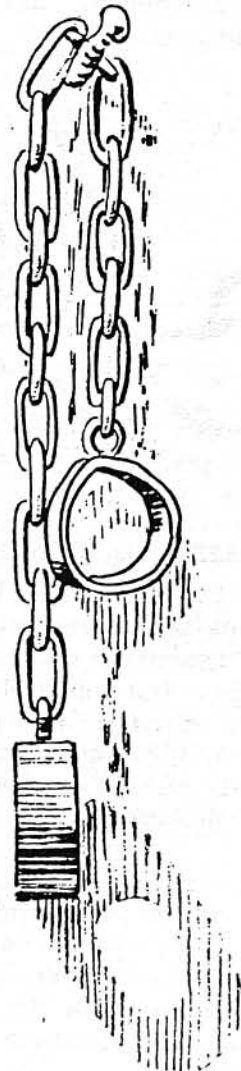
- ¿Te'n recordes que, per aconseguir que els nins fessin el que volien els majors, amenaçaven dient: "L'home del sac t'endurà", "el dimoni cucarell", "Na Maria enganxa"...?

Ara, per ventura, es diu el cà. Potser qualche cosa més propera i real, més secularitzada i desacralitzada, que ja és un avantatge, però... Tenc la impressió de que la motivació és la mateixa: dominar a través de la por.

I la por només crea persones falses, hipòcrites, servils, traidores...

¿Per què deu esser tan difícil educar en llibertat? ¿Per què aprenem tan poc de la pròpia experiència?

Això era i no era

La GRANJA DE GALLINES PONEDORES és de l'amo en Toni Moll "Miquelet" i madò Angela, la seva esposa; és la mateixa madona la que respon las nostres preguntes.

¿ Quines feines duu una granja ?

El nostre negoci en duu molta de feina, a més de fer netes les naus, hem vigilar que les gallines estiguin bones i sanes i puguin donar rendiment així com toca. A posta aquí les donam ja la darrera vacuna que les immunitza de la pesta per a tota la vida, contro-lam també que dormin durant set hores i a la una de la nit les hem d'encendre el llum perquè ja comencin a menjar. D'aquest menjar casi no mos n'hem de preocupar, ja que el mecanisme de baixa-da del depòsit és automàtic i només hem de passar dues vegades cada dia a mirar si el menjar arriba bé, si el s'han acabat, etc.

¿ Quina classe de gallines teniu ?

Noltros tenim la gallina pintada o vermella; les blanques són més ponedores, hi ha temporades que poden fer un ou cada dia, les vermelles no, solen fer de quatre a cinc ous per setmana, però són de millor qualitat. Fan l'ou moreno que el públic mos demana; l'ou blanc no es demana tant, fa més gana el vermell.

La gallina vermella resulta més cara perquè menja més que la blanca i fa manco ous, però és més forta, dura més i fa els ous de millor qualitat; també és més cara de compra, però no representa cap problema perquè la gent l'aprecia més.

Aquest mes li gam de GRANGES. Una més coneguda, granja de gallines ponedores, i l'ala potser no tant, de conills. Són petites indústries que tenim a Capdepera i que creim convenient donar a conèixer.

¿ Actualment quin és el major problema que teniu ?

El de sempre. Depenem del menjar ("pienso"), sempre puja. Lo que passa és que la farina de soia ("soja"), l'ordi, etc. l'importen dels EE.UU. i, clar, amb les pujades que fa el dòlar quan canvia a pessetes... i així estam, cada quinze dies puja.

Cada setmana necessitam un camió de menjar i costa 400.000 pts., ja me direu com podem anar així. Les granges petites hem d'estar supeditades a les grosses que són les que imposen un preu a fi de poder vendre elles tot lo que produeixen; i noltros, amb aquests preus, feim aigua. Imaginau-vos si a damunt haguéssim de pagar cinc o sis jornalers; no podria esser.

¿ Con creis que es podria arreglar aquest problema ?

Seria important que mos poguéssim juntar, o al manco tenir reunions, totes els grangers de l'Illa per avaluar els preus apropiats i millorar el rendiment dels beneficis.

No hi ha col.laboració a nivell general, hem intentat fer-ho, però no hi hagut manera, cada un ha estirat cap a ell; no hi ha diàleg ni enteniment. Segueix essent un problema. I el menjar (el "pienso") no té remei, seguirà pujant.

¿ Quantes persones hi feis feina aquí ?

Som noltros dos; i ara només tenim un home llogat, però en l'estiu en tenim dos.

¿ Quantes gallines hi teniu ?

En l'hivern només en tenim la mitat de lo normal, perquè no hi ha demanda; fins i tot amb les que tenim encara ens sobren ous i els hem de dur a vendre a majoristes d'Inca i,

com és natural, hi perdem perquè els hem de vendre més barat. Ara tenim totes les gallines dins una nau, són 6.000; en l'estiu en tenim de 12 a 13.000.

¿ Majoristes o directament als venedors ?

Noltros sempre hem venut directament als hotels i botigues. Els majoristes no mos interessien perquè són ells els qui se'n duen el marge més gros. Si els venem els ous a ells ho hem de fer a un preu més baix i no hi guanyam res; però ells sí que hi guanyem molt quan els tornen vendre.

En Lluís Nebot és a la vegada copropietari i treballador de EXPLOTACIONES CUNICOLAS CAPDEPERA. Va molt just de temps, però troba una estona per parlar-nos del seu treball i de la seva curolla.

¿ Per què una granja de conills ?

Més que res era una il.lusió. Mos agraden els animals, volíem posar qualque cosa i, això fa pentura dotze anys, mos vàrem plantejar quin animal haviem de posar. Lo més fàcil era una granja de polls, però necessitava llum i no en teníem; pensàrem que els conills no en necessitaven (estvèm equivocats) i mos decidírem pels conills.

¿ Quants en teniu ?

Actualment tenim tres mòduls (els deim mòduls) i cada un té capacitat per unes 350 reproductores i uns 36 ò 37 mascles. Això se'n va a unes 1.050 ò 1.100 mares i uns 120 mascles.

¿ Els distribuïu per races, per edats ?

No, no. El sentit de fer els mòduls és per aïllar les explotacions. No tenir una explotació molt grossa d'animals a un lloc on una malaltia pot afectar-los a tots. Que quan hi hagi un contagi es pugui aïllar un mòdul i seguir fent feina amb els altres.

¿ Treballau amb una raça concreta de conills ?

Tenim varies races. Al començament fèiem feina amb la conilla del país i mascles fins, com és el Neozelandès, el Californià o el Lleonat de Borgonya. Aquestes foren les tres races inicials, però, als pocs mesos de fer-hi feina llevàrem la darrera, el Lleonat. Era una animal molt hermós, d'un color preciós, vermell, gros, però era molt poc productiu, les femelles no acceptaven el mascle amb molta freqüència; era molt difícil l'acoblament i vàrem deixar fer aquesta raça. Llavors, partint del Californià i del Neozelandès vàrem creuar aquests animals.

¿ Aquests conills els duis de fora ?

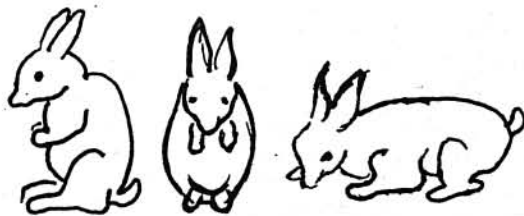
Els primers els duguérem de fora, lo que eren les races pures. Després les hem anat fent noltros, les hem anat seguint. Aprofitant les línies que teníem hem seguit fent races pures. Però ara, pràcticament, ja eliminam aquestes dues races. Noltros vàrem començar fa dotze anys amb unes instal.lacions molt rudimentàries, no fetes per a conills sinó per polls. Ara els edificis nous són fets a posta per conills; crec que són de lo milloret que hi ha avui en dia; i a això hi ha d'acompanyar una millora dels animals. Els nostres animals són bons, tenen uns bons rendiments. La quantitat per forat i any és bastant elevada;

(passa a la pàgina següent)

l'any passat vàrem desmamar uns 62 conills per forat i any, es posaren a la venda uns 50 conills. Varem tenir problemes bastant greus, potser a causa de la massificació (encara ho estam estudiant), però la producció és elevada tenint en compte que les estadístiques nacionals més parlen d'un 35 per forat i any.

¿Teniu problemes de mercat?

No, no en tenim. Podem treure tota la producció, i més n'hi hagués. El turismo no incideix damunt el conill, la seva incidència és mínima. El qui realment menja el conill és el mallorquí (el qui viu a Mallorca). Venem directament a l'escorxador, perquè lo nostre és una Societat Agrària de Transformació (Explotaciones Cunicolas Capdepera S.A.T.) i estam associats amb un escorxador de Porreres. Noltros venim a fer el cicle complet del conill: el feim, el criam, l'engreixam, el matam... feim tota la cadena de la comercialització.

¿Quants de treballadors sou?

Aquí, a la granja, som tres, amb el temps un poc just. Supòs que, més endavant, n'hi haurem d'afegir un altre.

¿Teniu competència?

Sí que en tenim, però no ve de la nostra província, ve de fora, de Catalunya. Granja de conills amb l'envergadura de la nostra a Mallorca no n'hi ha d'altra. N'hi ha quatre o cinc que poden tenir una mica de relevància. A Capdepera en aquests moments hi ha

l'explotació de conills més important de tota la província i la més adelantada tecnològicament. Ara ja hem entrat a fer feina amb híbrid selecte, "Elco", d'unes extraordinàries condicions físiques i reproductores. Ve directament de França i ara mos han oferit la representació per a les Balears. En aquests moments estam comprovant si la propaganda respon a la realitat.

¿Quines són les dificultats més grosses amb que vos trobau?

N'hi ha moltes. El conill és un animal molt complex; qualsevol cosa li produeix un "stress" que es pot convertir en morts, esvorts i coses per l'estil. En aquest moment tenim un problema del que encara desconeixem les causes, i és la mortalitat en l'etapa teòricament més fàcil, l'engreix. Estam amb contacte amb laboratoris de Barcelona, sabem les causes de la mort, però no el germen que la produeix.

¿Rebeu ajuda del Govern Autònom o de l'Estat?

L'ajuda tècnica mos ve directament de la casa de "piensos" i l'econòmica de les nostres butxaques. Promeses n'hi ha moltes, projectes també, però realitats... El Banc Agrícola sí que mos ha deixat doblers a un interès més baix que el corrent.

¿Capdepera i Cala Rajada són bons consumidors de conill?

Per a nosaltres podríem dir que és insignificant. De la nostra producció pràcticament no en queda res aquí, tota se'n va a Palma, als mercats de Santa Catalina, L'Olivar, Pere Grau. Aquí, com a molt, hi poden quedar cent conills setmanals. No és un plat que es consumeixi molt, perquè la gent coneix poques maneres de cuinar-lo i també és un producte bastant car.

L L O C S D E V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria l'Orient.
- Llibreria Escolar.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria Quart Creixent. Ciutat.

L'AMO EN JOAN "COLL", Joan Sancho Alzamora (1879-1956)

CAPITOL XIV

Segons certs homos sabuts i històries que he consultades, el nostre poble ha estat el que ha crescut més durant dos segles. Aquesta creixença és bona d'explicar llegint certes cròniques.

Quan el Rei Don Jaume vengué a Capdepera hi havia cinquanta famílies, que suposen uns dos-cents pobladors. Com veim hi havia poca gent; i a principis del segle devuit només hi havia cent cinquanta habitants, de modo que en lloc de créixer disminuïem. Però, quan començarem el denou ja eren mil, una crescuda enorme; i el vint, prop de tres mil, una empenta moltíssima més grossa si se té en compte la pesta que que sufri la nostra regió, que encara que fos un dels pobles menys ferits, sempre estorba.

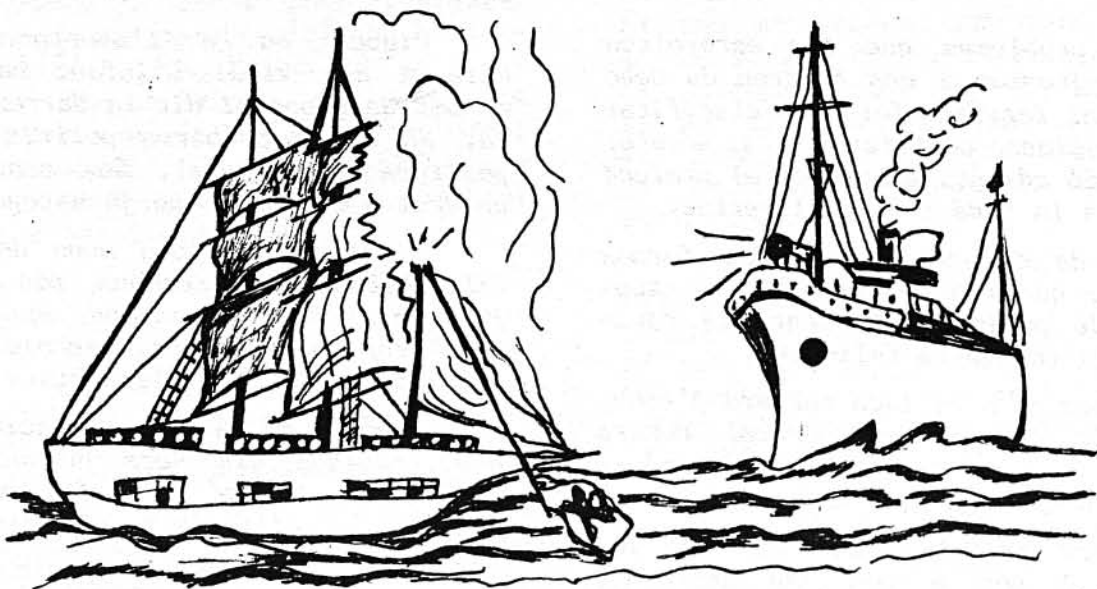
Les cròniques donen aquests números i els savis expliquen certs motius, com són: Un de los quals és que el poble restava estret entre Artà i la mar, i més encara damunt una punta o cantó de l'Illa. Aquest motiu és bastant sèrio, és un bon motiu, però el més gros és el que ja haureu comprès amb lo ja escrit. Uns quants segles de misèries, persecucions i lluites; les causes eren estar tan avinent de la mar, que si bé és veritat que ara és un bon veinat, en aquell temps era

una mala companyia, perquè en ella i la muntanya hi prenien refugi tota la gent que estava fora de llei, és a dir, tots els condemnats per la justícia que li podien escapar. Els moros també ajudaven a fer matx, com hem vist; i vet aquí la causa de tot lo apuntat.

Lo que demostra la gran creixença també és: Les tres quartes parts de cases són noves, representen pocs anys d'existència, principalment Vila Nova i Vila Roja que, a no ser unes quantes, o sien les primeres que s'hi edificaren, totes tenen aspecte modern. La major part de les d'aquests dos barris no tenen vuitanta anys. Les del poble vell tenen altre aspecte i una altra distribució i gust diferent.

Una vegada aturades les incursions dels moros i netejada la mar de pirates a causa dels vapors, el poble començà una vida més lliure i més assossegada, i, sobretot, més tranquil·la. De cada dia tornava més gran i més ric; la mar, abans tan trista i tan cruel se tornà dadivosa, carinyosa i riolera, convertint-se en una font de riquesa.

Tot això és probable, perquè és ben segur que totes aquestes coses han succeïdes; les històries en parlen i no importa ser molt sabuts per comprendre-ho així.

Un organisme és una unitat integrada d'estructura i funcions. En un organisme totes les molècules han d'estar en equilibri estable. Cada molècula ha de interaccionar amb totes les altres. Cada molècula ha d'estar capacitada per rebre i llançar missatges i seguir ordres. Com ha resolt l'organisme el problema de la comunicació intermolecular? Una economia és una unitat integrada d'estructura i funcions. En una economia tots els subjectes econòmics han d'estar en equilibri estable. Cada subjecte ha d'interaccionar amb tots els altres. Cada subjecte ha d'estar capacitat per rebre i llançar missatges i seguir ordres. Com ha resolt l'economia el problema de la comunicació entre subjectes econòmics? La cel·lula és una unitat integrada d'estructura i funcions. En una cel·lula tots els àcids nucleals han d'estar en equilibri estable. Cada sector d'àcids nucleals ha d'interaccionar amb tots els altres. Cada gen ha d'estar capacitat per rebre i llançar missatges i seguir ordres. Com ha resolt la cel·lula el problema de la comunicació genètica? Un sistema és una unitat integrada d'estructura i funcions. En un sistema tots els elements han d'estar en equilibri estable. Cada element ha d'interaccionar amb tots els altres. Cada element ha d'estar capacitat per rebre i llançar missatges i seguir ordres. Com ha resolt el sistema el problema de la comunicació entre elements? Una galàxia és una unitat integrada d'estructura i funcions. En una galàxia tots els planetes han d'estar en equilibri estable. Cada planeta ha d'interaccionar amb tots els altres. Cada planeta ha d'estar capacitat per rebre i llançar missatges i seguir ordres. Com ha resolt la galàxia el problema de la comunicació interplanetària? La societat és una unitat integrada d'estructura i funcions. En una societat tots els membres han d'estar en equilibri estable. Cada membre ha d'interaccionar amb tots els altres. Cada membre ha d'estar capacitat per rebre i llançar missatges i seguir ordres. Com ha resolt la societat el problema de la comunicació interpersonal?

EQUILIBRIS EN LA CORDA FLUIXA. llucià sirer i fuster.

Per la pau, ara

DIGUEM NO !!

Hi ha fets i actituds que no estan en consonància amb els drets més elementals de la persona humana. És com un llarg rosari d'opresions, d'injustícies, de formes alienants que no ens duen enlloc i que cal denunciar amb tota claretat.

Els problemes que ens enrevolten són prou grossos i ens afecten de debò a tots. Cal fer un esforç per clarificar les situacions conflictives i adoptar una decisió adient, basada en el profund respecte a la vida i a la llibertat.

Hem de dir no a totes les formes de malura que fan de la vida una experiència de patiment, tancant els camins de la vertadera felicitat.

Diguem no a la loca carrera d'armaments. És com un cop brutal contra la vida. Les seves inversions econòmiques tenen una dimensió escandalosa.

Diguem no al negoci brut de les drogues. A poc a poc van degradant

més a les persones, ofegant la seva creativitat, enfonsant la seva salut i crivellant la seva seguretat.

Diguem no a la violència i al terrorisme, siguin del signe que siguin. No té ara mateix cap sentit aquesta lluita cega que ens duu a un camí sense sortida d'odis i ressentiments.

Diguem no a l'avortament, que mata a una vida. L'infant no nat no es pot defensar ni dir la darrera paraula. No és un problema polític, ni una postura estructural. És, senzillament, un dret a una vida que ja batega.

Diguem no a tota mena de marginació. Milions de germans són víctimes innocents de situacions sanguinoses: fam, atur obrer, manca d'escoles, delinqüència, publicitat alienant, etc.

Diguem no a l'explotació humana que trepitja els sers humans com si fossin coses que es poden manipular, canviar, aprofitar a gust dels poderosos.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

Diguem no a la destrucció sistemàtica de la naturalesa. L'espectacle de les nostres platges, dels nostres camps, de les nostres viles, és cada vegada més llamentable. No hi ha lloc per a les flors, per als arbres, per a la lliure circulació dels ocells.

Diguem no a la humiliació dels

minusvàlids, a l'angoixa dels abandonats, a l'aïllament dels qui surten de la presó, a la desesperació dels refugiats, a les víctimes de la guerra..

Quina teringa de situacions que han de canviar si no volem que el món sigui una gàbia de dementes!

Gregori Mateu Estarelles

Condescendiendo favorablemente a los deseos justos de los que piden, y a los votos de los mismos que no se apartan del trámite de la razón, nos mostramos de buena gana propicios; por tanto, como vos obteníais un beneficio sacerdotal, instituído por el serenísimo S. Rey de Aragón, en la Capilla de Capdepera de la isla de Mallorca; y tomás Compte... deseando, por causas justas y razonables permutar vosotros los dichos beneficios.

Por eso, Capdepera, es villa real por ser hija de reyes, debe de llevar corona la airosa diadema que ciñe sus sienes, el glorioso CASTILLO que muy pronto sabrán de algunos asaltos en este final de este escrito de la historia de Capdepera y de milagros, de heroísmo y de protección divina y que será la abrigada cuna donde se mecerá

durante varios siglos la inquieta vida de nuestra madre de CAPDEPERA.

Capdepera, por tanto, debe ver en el Rey Jaime II a su fundador y el año 1.300 por la fecha de su fundación de esta villa el 12 de abril del mismo año.

Ultimar una obra como el CASTILLO no era cosa de poca monta para las posibilidades de los vecinos de aquellos tiempos, desavenencias y dificultades de diferentes órdenes imprimieron un ritmo lento a la orden real y, si bien pudieron ser que se comenzaran antes las murallas del Castillo, pero no se conocieron documentos que hablasen de su erección hasta por el año 1337.

Capdepera es básicamente su Castillo. Erguido en el siglo XIV, cumplió de baluarte contra los embates de la piratería mora. Situado sobre un montículo, sus murallas, que se conservan en magnífico estado, siguen una línea trapezoidal. En su interior puede contemplarse la torre de Miguel Nunis y, entre otras dependencias semiderruidas, una valiosa capilla gótica en la que se venera una moderna imagen de la Virgen de la Esperanza, patrona de Capdepera. Que se celebra el día 18 de diciembre. Desde las murallas del Castillo de Capdepera se comtepla un deslumbrante panorama de sienas verdes y azules.

Continuando la excursión se llega a la villa real, por ser hija de reyes, porque llea corona, situada en la falda de un cerro y antigua alquería que fué coronada con un Castillo del cual puede admirarse su importante plaza de armas. Data del siglo XV.

Francisco Vives Bisquerra
Sta. Cruz de Tenerife

Crec que fou en Dalí qui va manifestar en certa ocasió, i d'una manera un tant pròpia, que ell estava d'acord amb la dictadura com a sistema de govern d'un país perquè, explicava, davant la repressió estatal havia de sortir, com a contrapartida, un moviment del poble que només podia actuar amb imaginació i creativitat, la qual cosa fomentava el sorgiment dels genis.

Pot esser cert aquest punt, encara que això no em basta, ni de molt, per a acceptar el sistema dictatorial.

Centrant l'atenció en aquest aspecte de lluita contra el poder absolutista, anem a fixar-nos en el mateix pel que fa referència a grups petits o mitjanament petits.

Tots els educadors solen plantejar-se contínuament, i més quan existeixen fracassos, el sistema que més els ajudarà a solucionar les diferències en l'educació dels qui estan baix la seva custòdia.

La defensa d'un o altre sistema d'ensenyament obeeix als ideals de cadascú i a la projecció que dels infants vol fer-ne cap al futur cada mestre, pare o educador en general.

Així, avui en dia s'empren encara, i molt, els càstigs corporals. Els nous moviments tendeixen cap a la llibertat en el desenvolupament de tots i cada un dels aspectes de la personalitat humana, i a un respecte per la persona física i psíquica de cada individu.

Però els que defensen la repressió i els que lluiten per la llibertat en l'educació, es troben enfrontats des de plànols diferents del pensament i l'arribar a un acord o acceptar, encara que una mica, els plantejaments dels representats del sistema contrari, és gairebé impossible.

Des del meu punt de vista, la violència engendra violència i mai corregeix. En tot cas, produeix tares. A vegades hem d'obligar a la força a fer quelcom que ens sembla a noltros mateixos un poc irracional. També l'hi sembla al nin i per això s'oposa a fer-ho.

Quan el "Petit Príncep" (St. Exúpery) va arribar al planeta del rei absolutista li va demanar que acceleràs les sortides del sol. I el rei, que tot ho comandava, es va oposar a fer-ho perquè era irracional.

Són molts els qui recorden les garrotades o càstigs més o menys "dolorosos" dels seus educadors, els qui anaven a l'escola amb por o no gosaven de dir res als seus pares, temerosos de que els pegassin.

Sembla que això ha d'anar acabant, però no ho fa a la velocitat que seria lògica. Els mateixos que se'n recorden del que varen passar, avui adults, s'auto-consideren, amb orgull, persones ben educades i respectables, i, per tant, segueixen amb els seus "educandos" el mateix sistema que empraren els seus pares o mestres quan ells eren petits, malgrat tenir-ne encara qualche record més o menys negatiu. Semblen seguir un raonament parescut al següent: "Si a jò m'ho varen fer i vaig sortir tan bé, això no deu ésser tan dolent i, al menys, no és l'anarquia".

Tornant a les paraules d'en Dalí, tots aquells que vulguin fugir del domini repressiu dels seus pares o educadors, quan ja tenguin prou edat en fugiran, i els adults pensaran que han estat víctimes d'un nou moviment x-ista. Però no; hauran estat ells mateixos els qui hauran fabricat aquell individu que ara els ataca, els critica, els fuig i els deixa abocats a al desesperació. I quan arriba aquest punt ja no hi valen llagrimetes ni lamentacions: "Tant com hem fet per ell i ara ens ho paga així". Els paga amb la mateixa moneda: la de l'odi i la venjança que li anegava el cervell després de cada garrotada o càrtig desmesurat i injust.

La repressió no deixa gaire lloc a la felicitat i, com diu A.S.Neill (fundador de l'escola "Summerhill"), quan un infant destrueix és que no és feliç.

Avui en dia, els ideals educatius es van modernitzant, però l'agobi de la feina dels educadors no permet prou temps per a dedicar-se a una tasca tan carregada com pot ésser l'educació dels nostres petits.

Entre un sistema i l'altre, hauríem de crear l'equilibri; el yin i el yan, perquè "entre poc i massa sa mesura en passa".

Joan Coll i Pons

¿QUE ES EL MARXISME?

El marxisme és una filosofia, un saber, una forma de pensar la societat humana, originada per Carles Marx (1818-83) i els seus llibres (1), que pretenen fer una crítica de la societat, la història, política, filosofia del seu temps, una crítica que vol arribar als fonaments econòmics de tota realitat social per tal de conèixer la seva dinàmica interna i denunciar la injustícia social que es desenrotlla dintre d'aquest sistema econòmic.

El marxisme és un pensament crític, no de conformisme ni de justificació del present. Partint de les contradiccions socials més evidents, de la injustícia més inhumana, el marxisme desenvolupa una línia crítica, i així es converteix en una opció de canvi econòmic, en una opció per una nova societat, per la nova persona. El marxisme és una eina de crítica econòmica i social que implica una opció ètica, una opció per a la vida personal, per a les decisions individuals.

El marxisme és un pensament revolucionari perquè neix de la mateixa lluita de classes, de les classes socials que les relacions de propietat determinen. El fills esdevenen hereus de la petita o gran herència del pare, i amb ella unes possibilitats econòmiques predeterminades per la societat mateixa, una moral, un orgull o una submissió propis de cada classe social. L'expressió "relacions de propietat" se refereix a la repartició dels mitjans de producció entre els membres de la societat, i l'orde de les dignitats socials que d'aquí neix. La gent sempre sol pensar que, per naturalesa, els propietaris són bons i honrats, mentre els treballadors són dolents i lladres. Però, la classe social és un destí segur, un futur determinat des de fora de la persona viva, mitjançant una educació no integral sinó d'adaptació, perquè n'hi ha que són ensenyats a ser directors de banc, mentre altres són ensenyats a ser manobres de picapedrer o pescadors.

La lluita de classes és el moviment real de la societat humana, lo que determina els vertaders canvis de la

realitat social. És la lluita per canviar, o mantenir, o fer més desiguals les relacions de propietat actuals; és la lluita del tenir, del tenir més encara, o per aconseguir tenir lo mínimament necessari per viure o lo humanament digne amb relació a lo que altres ja tenen a costa d'aquests.

El marxisme, si té sentit, és dintre d'aquesta lluita per a la igualtat entre les diferents propietats. L'elevat el menys al més suposa, al mateix temps, rebaixar el més al menys. I això perquè la propietat, els mitjans de producció, no són infinits sinó limitats; són fruit del mateix treball humà.

El marxisme és la certesa necessària per a poder canviar les relacions de propietat actuals. Així, el marxisme, al mateix temps que una cosa pràctica, és l'expressió teòrica de la mateixa lluita de classes: és lluita de classes. Tot el seu sentit esdevé en la neutralització de les diferències entre les propietats per, així, transformar la societat.

"ELS FILOSOFES SOLAMENT HAN INTERPRETAT EL MON DE DIFERENTS MANERES. LO QUE CORRESPON ES CANVIAR-LO".

Carles Marx.

11ava Tesses contra Fenerbach.

- (1) + "Manuscrits econòmic-filosòfics" (1844)
- + "La sagrada família o la crítica de la crítica" (1845)
- + "La misèria de la filosofia"
- + "Manifest del partit comunista" (1872)
- + "El capital. Crítica de l'economia política. Llibre primer" (1867)

Mateu Gili.

Com a complement a l'entrega de premis de la PRIMERA MOSTRA LITERARIA DE L'ESPERANÇA, organitzada per "Cap Vermell", iniciam avui, tal i com estipulaven les Bases, la publicació d'aquells treballs que a criteri del Jurat reuneixen uns mèrits més rellevants. I ho feim amb un treball de l'alumne de BUP, Joan Terrassa Sureda, sobre l'ametller, que el revela com a un autèntic expert damunt el tema.

L' A M E T L L E R

L'ametller és l'arbre de fruita seca més abundant a Capdepera.

Al parèixer, l'ametller té el seu origen a Àfrica. A Mallorca, a la darrerria del segle XIX va començar a tenir importància i el creixement va esser molt fort durant la primera Guerra Mundial.

L'ametller és propi de les terres de secà, viu de setanta a viutanta anys i sol estar a les terres baixes, a on està protegit dels vents. L'ametller té uns set o vuit metres d'altària i le seves arrels s'estenen en sentit horitzontal.

L'ametller és un arbre que du poca feina, ja que basta amb llaurar-lo dues o tres vegades en l'any (es sol aprofitar la temporada de sembrar) i abonar-lo. És un arbre de fulla caduca, ja que la perd quan arriba el mes de Setembre. L'ametller es reproduïx per l'ametlla o bé empeltat damunt una prunera.

És una arbre de molts de profits: fa l'ametlla, les fulles per la ramaderia, les clovelles i la llenya per cremar.

Ja ho diu la cançó:
"Arbre de millors profits
com l'ametller no hi ha,
fa fulles pel bestiar,
les clovelles per cremar
i els bessons per fer confits".

Entre dos ametllers hi ha uns deu o onze metres. Això és degut a que, quan les sembraven, deixaven aquesta distància per poder-hi sembrar blat, ordi i altres cereals; així s'aprofitava més la terra.

L'ametller, fa una vintena d'anys, es cuidava molt més que avui (per exemple, se li tallaven les branques dolentes, cosa que avui no es fa).

Un ametller, normalment, fa ametlles als deu anys de sembrar-lo.

Els enemics de l'ametller són:

- Les gelades, que fan que la flor de l'ametller caigui.
- El vent, que també fa caure les flors de l'ametller.
- La humitat, ja que l'ametller és un arbre que no li agrada estar a llocs humits (a les zones humides les arrels de l'ametller es podreixen).
- La boira, que impedeix a l'ametller fer una perfecta fecundació.

Hi ha ametllers que fan ametlles dolces i altres que 'en fan d'agres. Les dolces es poden menjar seques, torrades o grapinyades, i les agres s'empren per fer productes farmacèutics.

L'ametller perd la seva fulla, que és verda i allargada, pel mes de Setembre-Octubre i a Gener-Febrer ja té la seva flor, que pot esser blanca o rosada.

Si l'ametller té la flor primerenca s'exposa a perdre-la amb les gelades matinals i amb el vent.

Ja ho diu el refrany:
"De flor de Gener
no n'umplen paner".

(De flor de Gener el paner no és ple d'ametlles).

Pel mes d'Abril-Maig la flor ja s'ha convertida en un ametló, que no és més que una ametlla verda.

"Per l'Ascensió
no és ametla ni ametló".

L'ametlla, una vegada seca, es cull pel mes d'Agost-Setembre. Per collir les ametlles s'usen unes "teles", que són una espècie de xerxes amb els forats molt petits i que s'enrevolten al tronc de l'ametller. Per fer caure les ametlles damunt les "teles" s'espolsen amb canyes seques.

Antigament hi havia un parell d'homes que espolsaven les ametlles i estaven ben alerta a rompre cap branca de l'ametller i les dones, amb paners i senalles recollien les ametlles de en terra. Avui no es cullen les

ametlles de en terra, a no ser que caiguin defora de la tela.

No tot són ametlles, també hi ha secalls, que són una espècie d'ametlles que no es poden plomar i que la majoria no tenen el bessó bo.

Els secalls són molt barats i els pagesos els solen utilitzar com aliment per a la ramaderia.

Durant la collita de l'ametlla hi ha microbis que abandonen l'ametller, com l'anomenat "poi de l'ametller".

Hi ha moltes classes d'ametlles:

-- De la canal: L'ametller que fa ametlles de la canal es caracteritza per tenir les branques molt espesses. Les ametlles de la canal són bones d'espolsar, males de plomar i en el capoll de l'ametlla hi ha una canal petita (d'aquí ve el seu nom).

-- Marinetes: També són males de plomar (a no ser que se cullin molt prest, quan són verdes). Són males d'espolsar i, si no es cullen prest, es tornen secalls. Són una classe de les més cares que se venen.

-- Horrach: Les que són bones de tomar són bones de plomar i les que són males de tomar són males de plomar (són secalls). Les ametlles de la classe horrach són rodones.

-- Poteta: És una classe d'ametlles tardana. Les ametlles d'aquesta classe són bones d'espolsar i de plomar.

-- Llull: Les ametlles de la classe llull són les més grosses de totes, bones d'espolsar i de plomar. Solen esser les més barates.

-- Pou: És una ametlla petita, va més cara que la de la classe llull i també és més bona de plomar i d'espolsar que la de la classe marineta.

-- Mollar: És una ametlla llarguera i bona d'espolsar. Té la closca molt fluixa (comparada amb les altres), ja que és bona de trencar.

-- Estevatiu: L'ametller que fa ametlles de la classe estevatiu en fa moltes cada any.

Però no tot és collir les ametlles. Després de collir-les les han de plomar,

cosa bona de fer avui amb la plomadora d'ametlles (que funciona acoplada a un tractor a amb l'electricitat).

Antigament les ametlles es plomaven amb les mans. Més tard va aparèixer una màquina per plomar-les que funcionava manualment. Consistia en una canal amb uns reixats a baix. En el cap de la canal hi havia una caixa amb un forat (com una espècie d'embut quadrat) que comunicava amb la canal. Les ametlles passaven per allà i, quan passaven per dins la canal, un tros de fusta (que anava ajustat a la canal) les plomava. La clovella queia a través dels reixats i les ametlles, ja plomades, queien dins un sac, situat a l'altres extrem de la canal.

Quan les ametlles estan plomades es trien; és a dir, se separen les ametlles dels secalls.

Després de triar-se ja es poden vendre (també es poden vendre sense triar, però són molt barates).

El comprador, una vegada que els ha comprades, les trenca amb la màquina i després ven el bessó.

Amb el bessó es poden fer moltes coses, però s'utilitza, principalment, per a la fabricació del torró. Hi ha torró d'ametlla crua i de torrada.

JOAN TERRASSA SUREDA, 15 anys.

No hi ha dubte que l'actual directiva de l'Escolar és una directiva de decisions dràstiques. De tallar curt, amb una paraula. Amb el mateix ímpetu amb que un dia es va contractar en Pedro Rios i es començaren a fitxar soldats, ara s'ha prescindit de l'un i dels altres. De lo de l'entrenador ja vos ne parlàvem el mes passat. Lo dels soldats també ja ho deveu sebre. Aquestes són servituds de la periodicitat mensual de la nostra publicació. No podem esser puntuals amb les notícies. Lo qual mos dóna l'avantatge de poder jutjar amb més perspectiva i amb més serenitat.

El problema és que els soldats no eren un reforç; els soldats eren la base de l'equip: Contreras, Sola, Corsino, Montero, Moreno, Canorea, etc. I, de la nit al dia, s'han de reincorporar, a marxas forçades, en Toni Fernández, en Jeroni Ferrer "Maleter", en Corraliza, en Cruzado... I llavonces et trobes un diumenge amb en Víctor amb quatre targetes, en Bernat Martí amb un braç "a la funerala", en Coque i en Jeroni Ferrer lesionats... I, clar, es perd el partit.

Una bona part de l'afició, a força de temps, s'havia anat mentalitzant de que la base de l'Escolar devia esser la "cantera". Altres, més radicals, trobaven que s'havia de jugar exclusivament amb gent de la "cantera". La falsa convicció de que amb molts de jugadors externs s'aconseguiria l'ascens havia il·lusionat mols d'aficionats. Inclús noltros arribàrem a creure que enguany es pegaria el bot. I, si no anam vius, en lloc de pegar un bot, pegarem un esclat.

I torna a començar de zero. Recuperar jugadors del poble potser no resulti excessivament difícil. Qui més qui manco, lo que té és juguera. Recuperar alguns aficionats que es senten defraudats, pot resultar més problemàtic. Això és com donar un caramel·lo a un al·lot i prendre-li quan comença a tastar-lo.

En el fons de tota la qüestió no hi ha més que un problema econòmic. Entre entrenador i soldats se'n duen, pràcticament, tot el pressupost de Club. I és que, amb lo dels soldats,

"pujava més sa corda que es bou", com vulgarment es diu.

Amb tot i això no volem suposar que aquest mal sigui inherent, de manera exclussiva, a la directiva actual. En tot temps hi hagut tentacions de "grandeur". Quan el que escriu aquestes línies era un al·lot ja es duen "marinos". ¿Vos no recordau? En temps més recents, ni amb en Cela, en Martí Munar, en Duran, en Vicens, etc. es pogué pujar a Preferent. Entre i entre podríem fer un rosari de jugadors "fabulosos" que han desfilat pel nostre poble (Camps Litos, Mas, Salom, Bonet,...).

La realitat és ben evident: L'Escolar segueix essent un equip de regional. I, pentura, hauria de jugar a Tercera. Pentura! De moment segueix essent de regional. De fet, entre Preferent i Tercera no hi ha una diferència excessiva. Lo que sí queda ben clar és que Capdepera i Cala Rajada no poden aspirar a molt més de lo que són demogràficament i econòmicament.

Aquesta podria esser una cura de humilitat. Sincerament, no pensam que ho sigui. La història del futbol local està farcida de "salvadors" que, amb molt bona voluntat i escassa percepció de la realitat que els envolta, sempre s'han mostrat disposats a fer un Escolar "gran". ¿Quin serà el pròxim?

Per desembafar, aquesta vegada acabam amb "bowling". Durant aquest mes de Febrer hauran participat en el Campionat d'Espanya, Alice Balling i Maria Lázaro (Club Bellver), Cati Ribot i Anita Fullana (Club BC'82), Carles Jensen i Antoni Ramos (Club Gomila), Angel Nieto i Toni Muntaner (Club BC'82). Tots els clubs esmentats, més el club Flamingo, i, en conseqüència, tots els seus jugadors, tenen com a seu oficial de les seves actuacions i entrenaments la del Bowling Club Cala Rajada. Lo que suposa que les instal·lacions de la bolera estiguin sempre en plena efervescència.

I això és tot per aquest pic. No tenim més espai.